

ЧЕШЛАЊЕ НА ЗАКОНИТЕ И ПОДЗАКОНСКИТЕ АКТИ

АНА ПАВЛОВСКА-ДАНЕВА, ЧЛЕН НА ЕКСПЕРТСКИОТ ТИМ И
ВЛАДИНИОТ ПОРТПАРОЛ САШО ЧОЛАКОВСКИ

Дискреционите овластувања на министрите и на другите носители на јавни функции во државата нема да се укинат. Тоа е објаснувањето на експертскиот тим, кој една година ги чешлаше законите и подзаконските акти во оваа држава, а нивното објаснување е дека не постоела ниту една држава, министерство, Влада, државна управа, каде немало дискрециони овластувања, бидејќи ако ги немало се блокирала работата на администрацијата и таа ќе

број закони и подзаконски акти. Како правник, министер за правда, претпоставувам дека е член на експертскиот тим со цел да ги координира барем политичките моменти во рамките на нашата работа, да се воспостави контакт со министрите, со генералниот секретаријат на Владата", изјави Ана Павловска-Данева, член на тимот.

Таа потенцира и дека целта на постоењето на овој експертски тим е да им објаснат на службите во министерствата што се дискре-

ЕКСПЕРТСКИОТ ТИМ ГИ УТВРДИ, НО НЕ ГИ УКИНА ДИСКРЕЦИОНИТЕ ОВЛАСТУВАЊА НА МИНИСТРИТЕ

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Во Министерството за образование сега има Правилник кои наставници ќе се испраќаат во странство. Министерството за надворешни работи подготви Закон за надворешни работи, Министерството за транспорт донесе Правилник за ЦЕМТ дозволите Министерот за култура прифатил само едно укажување за измена на Законот за филмски фонд, каде има претерани права. Министерот за одбрана ги прифатил сугестиите, но не одговорил кога и како ќе се откаже од правата... Тоа е резултатот на едногодишната работа на експертскиот тим, кој ги разгледуваше законите и подзаконските акти во оваа држава. Работата ќе продолжи и натаму, како што и министрите ќе продолжат да уживаат во своите привилегии.

станела неефикасна. Но, по сè изгледа, овде се оди многу подалеку и им се даваат многу поголеми овластувања на носителите на јавните функции. Сепак, се поставува и едно друго прашање, колку извештајот на експертскиот тим е објективен и зошто во него е вклучена министерката за правда Мери Младеновска-Горѓиевска, а освен тоа некои од членовите беа и во управните одбори на некои претпријатија.

"Освен Мери Младеновска-Горѓиевска, ниту јас, ниту Никола Тупанчевски, ниту Борче Давитковски никогаш не сме биле политички инволвирани на ниедна функција во оваа Влада. Управниот одбор не е политичка функција, а на некои значајни позиции многу е битно универзитетски професори да бидат ангажирани како експерти на управни одбори, советодавни тела итн. Зошто министерката за правда? Ова е мој личен став, најголем број закони излегуваат од Министерството за правда, како предлагач на најголем

циони овластувања, како можат самите да ги лоцираат во своите акти. И второ, користењето на дискреционите овластувања да го направат транспарентно, достапно за јавноста, не толку за пошироката јавност, колку за самиот граѓанин да знае кога министерот може да одлучи на еден, а кога на друг начин и зошто одлучил така како што одлучил. Но, и да се предвидат критериуми за донесување одлука, решение, тоа да биде донесено на транспарентен начин и јавноста да биде запознава.

ПРЕЧЕКОРУВАЊА

Иако минатата година некои министри потенцираа дека немаат дискрециони овластувања, излезе дека ги имаат. Таков е случајот и со министерката за надворешни работи, Илинка Митрева, која минатата година напиша дека нема такви овластувања, но произлезе дека ги имала и тоа кога определувала дипломатски и конзуларни звања, кога одредува-

ла надоместоци за дипломатите. Се очекува моќта да ѝ се намали со Законот за надворешни работи, кој треба да се донесе. И министерот за образование не ги откриваше своите дискрециони овластувања, меѓу кои е сместувањето во студентски домови, доделувањето стипендии и кредити, одобрување научни проекти. Од страна на експертскиот тим во Министерството за финансии биле утврдени многу овластувања, и тоа во Законот за јавни набавки, Законот за царинска управа, во нејаснотиите за цената на државно земјиште. Во Министерството за труд и социјална политика утврдени се забелешки во однос на Законот за социјална заштита, Законот за семејство, Законот за заштита на деца, Законот за пензиско и инвалидско осигурување и Законот за инспекција на трудот. Во Министерството за транспорт и врски утврдени се значителни дискрециони овластувања во Законот за радиодифузна дејност, Законот за градење и Уредбата за начинот и постапката на оттуѓувањето, давањето под закуп и висината на посебните трошоци на постапките на оттуѓување и давање под закуп на градежното земјиште. Министерот за земјоделство има најмногу овластувања. Министерот за одбрана ги прифатил сугестиите, но не одговорил кога и како ќе се откаже од правата. Министерството за животна средина и локална самоуправа немало дискрециони овластувања. Министерот за здравство, кој покажа како се трошат парите од репрезентација, допрва ќе ги вметнува укажувањата од експертскиот тим. Според тимот, најголемиот проблем е тоа што во отсуство на закони министрите своите дискрециони права ги црпеле од некои правилници. Во тоа водело Министерството за надворешни работи, а потоа за земјоделство, па за транспорт.

На прашањето дали овој експертски тим имал проблеми во соработката со министрите, Данева потенцира:

"Не можам да кажам дали постоеше отпор. Можеби не отпор, туку имаше дискусии и дебати. Некои дискусии беа еднонасочни, тие ќе ни пишат, ние ќе им вратиме. Во некои министерства тоа одеше подолго. На пример, во МВР, Закон за странци и полиција, непредвидување право на жалба во Законот за странци за одделни видови решенија. Службите во МВР не убедуваат што за нив значи да се одолговлекува постапката со судски процеси. Од нас е укажано дека можеби ќе се изгуби ефикас-

ЌЕ УЖИВААТ ВО ПРИВИЛЕГИИТЕ ДО КРАЈОТ НА СВОЈОТ МАНДАТ

носта, но правната заштита на граѓаните, странците е најбитна. Во моментот се работи на нашите забелешки, дали ќе бидат усвоени не знаеме. Во одредени министерства воопшто не постоеше закон за одредена проблематика и тоа е големо дискреционо овластување да се одлучува врз основа на некои подзаконски акти, бидејќи тие можат лесно да се менуваат во зависност од волјата на министерот и евентуално да бидат злоупотребени. Таму каде што не постоеше закон укажавме дека мора да се донесе. Досега во Министерството за надворешни работи, во било која влада, се работеше врз основа на правилници и на акти кои се носеа во Министерството. Првичното наше укажување беше дека МНР мора да донесе Закон за надворешни работи. Подготвениот Закон ни беше доставен

на увид, дадовме забелешки, одговорено е дека ќе бидат прифатени. Во моментот се работи на нив. Таму каде што постојат дискрециони овластувања, а одлучува само едно лице - министерот, укажувавме дека треба да се формираат комисиии, кои претходно ќе дадат мислење каква одлука треба да донесе министерот".

ЕФЕКТИ

Како ефекти од работењето на експертскиот тим, ги наведуваат следните:

"МНР подготви Закон за надворешни работи, Министерството за транспорт донесе Правилник за ЦЕМТ дозволите, пред нашето укажување не постоеше таков правилник и на дискреционото одлучување на министерот беше оставено кому ќе му даде овластување. По нашето укажување дека Бирото за јавни набавки, како орган во состав на Министерството за финансии, има големи дискрециони овластувања при давањето согласност, беше реагирано од нивна страна и Законот е пуштен во процедура со измена на два члена, каде се скратува дискреционото овластување на Бирото за јавни набавки. Законот за земјоделско земјиште, при што Министерството за земјоделство, исто така, имаше големи дискрециони овластувања, односно краткорочен закуп на земјоделско земјиште, односно министерот

можеше да дава свое наоѓање без никакви критериуми и да го одзема. Сега веќе таа одредба воопшто не постои за краткорочни закупи, а за долгорочен закуп се предвидени строги критериуми кои треба да бидат исполнети врз основа на кои ќе одлучува министерот. Министерот за култура прифати само едно укажување за измена на Законот за филмски фонд, каде има претерани права. Во Министерството за образование погледнавме подзаконски акт, Правилник врз основа на кој се испраќаат наставници за потребите на децата на нашите амбасади, трговски претставништва итн. Тој Правилник не содржеше никакви критериуми за избор на наставници, дискреционо министерот можел да одлучува кого ќе испрати, и зошто ќе го врати наставникот. Веднаш укажавме на тоа и веќе е донесен Правилник каде се предвидени критериуми, конкурс, да се јават лицата и врз основа на критериумите да се изврши избор со право на жалба на другите кандидати. Потоа Законот за радиодифузна дејност, а во процедура е Законот за воздухопловство. По укажувањата на експертскиот тим Министерството за економија направило измени во делот кој се однесува на правото на министерот да одобри во поединечни случаи хомологација на возило и во услови кога одделни документи не се приложени итн.

Од експертскиот тим потенцираат дека и во иднина ќе продолжат да разгледуваат закони и подзаконски акти, но истовремено обврска за секое министерство е секој предлог-закон кој ќе го достави до генералниот секретаријат да го достави и до експертскиот тим, така што пред да биде усвоен ќе мора да се земат предвид експертските мислења. Тоа е процес кој трае.

Сепак, и покрај вака објавениот извештај се добива впечаток дека до крајот на мандатот министрите ќе уживаат во своите привилегии.